

FORSLAG OM ET BIBLIOTEK FOR REJSENDE I KORSØR 1804

Ved

P. Severinsen.

 den foranstaaende Skildring er der talt om dette Korsør, som nu den store Strøm af Rejsende farer igennem i Lyntog og kun kan ofre et flygtigt Blik, — og hvor i gamle Dage Rejsende strandede maaske i flere Døgn og maatte vente paa Vejr og Lejlighed.

Dette fremkaldte i Aaret 1804 et originalt Forslag fra Sognepræsten i Korsør. Fra 1800 til 1804 sad her *Jens Michael Hertz* som Sognepræst. Han var een af Tidens Digtere. Hans Moder, der i sit andet Ægteskab hed Birgitte Cathrine Boye, havde leveret de mange højstiledede Salmer til Guldbergs Salmebog. Sønnen forsøgte sig ogsaa i Versene og fuldendte i sin Tid i Korsør et stort Arbejde paa Vers, „Det befriede Israel, et Prisdigt i den episke Poesi i 18 Sange“. I Hexametre som Homer og Virgil besynger han Israeliternes Udfrielse fra Ægypten. Det er i den høje Stil, men Korsørs berømte Søn Jens Baggesen kaldte det „det lange Jødedigt, som ingen læser“. Dog belønnedes det med en Præmie paa 600 Rigsdaler af Selskabet for de skønne Videnskaber.

Det var denne Mand, der i Februarheftet 1804 af

Rahbeks „Minerva“ offentliggjorde „*Plan til et Bibliotek for Rejsende*“.

Han begynder med at sige: „For de fleste Danmarks Rejsende er Korsør en mærkelig Station; og af mange ikke stort bedre anseet end den nærliggende Sprogø“.

Han indrømmer, at der i Korsør er „tydelige Armodsspor“. „Selve Byens Beliggenhed imellem de tvende smukke Byer Slagelse og Nyborg gør, at dens Ringhed maa falde desmere i Øjet, hvad enten man kommer fra Landet eller fra Vandet“.

Men han mener dog ogsaa, at der er Spor af Virksomhed og Oplysning, en godmodig selskabelig Omgang og et Herberge, hvor man for Betaling kan nyde god Beværtning. Men:

„Landrejsende hænder det undertiden formedelst Modvind og haardt Vejr, eller formedelst Is i Beltet, at de opholdes imod deres Ønske ofte til mærkeligt Skaar i deres liden Tærepøge. Ved slige Lejligheder standses ofte flere Partier, og Rum og Opvartning i Gæstgivergaarden bliver da naturligvis mindre tilfredsstillende. Ikke at tale om, at det talrige blandede Selskab, hvori man sammenpresses til en Tid, da den blotte Forsinkelse er ubehagelig, og den totale Mangel paa Aandsbeskæftigelse maa for enhver dannet Mand blive noget yderst modbydeligt. Den Rejsende snor sig her i fortrædeligt Lune mellem en Sværm af fremmede lige saa fortrædelige Personer.

Derfor foreslaar han at formilde efter Evne disse Ubehageligheder. Der vil være Ønske om en underholdende Bog, ikke mindst af den Fremmede, som ikke forstaar Landets Sprog.

Der fremsættes da Forslag om et saadant Biblio-

tek, i 15 Punkter. Det skal bestaa af danske, tyske og franske Bøger, mest Morskabsbøger og historiske Skrifter, som Levnets- og Rejsebeskrivelser, Topografier o. s. v. Alle indbydes til med Penge eller med Skrifter at bidrage. Bidragene sendes til Pastor Hertz, som har formaaet sine Venner Borgmester *Klagenberg* og Pastor *Mehl* til at være Medbestyrere.

I Gæstgivergaarden skal til de Rejsendes Efterretning henlægges et Exemplar af Planen i Dansk, Tysk og Fransk samt Fortegnelse over Bøgerne. En Rejsende kan da ved Biblioteksbudet faa udleveret en ønsket Bog. Han deponerer hos Biblioteksbudet dens paa Bindet antegnede Værd. For Benyttelsen betaler han 4 Skilling og det er pænt af ham, om han lægger noget i Bibliotekets Bøsse til dets Vedligeholdelse.

Hvis Korsør Klubselskab vil stille sin Bogsamling til Raadighed, skal dets Medlemmer ogsaa have Adgang til Bibliotekets Bøger næstefter de Rejsende. Ogsaa andre Byens Indvaanere skal have en saadan Adgang mod Betaling.

Præsten slutter med nogle højstemte Ord om den sande Nytte for Borgersamfundet, som derved vilde stiftes.

Formodentlig kom der ikke noget ud deraf. I den næste Maaned mistede Præsten sin Hustru og søgte derefter en ny Virkekreds. I November blev han Domprovst i Roskilde. Her gav han 1811 Stødet til at faa oprettet Roskilde Stiftsbibliotek. 1819 blev han Biskop i Ribe og døde 1825.